

De Invloed van Geslacht op de Mate van Erkenning aan Slachtoffers van Misdrijven

Puck Pacilly

Studentnummer: s3453014

Afdeling Psychologie, Rijksuniversiteit Groningen

PSB3A-BT15: Bachelor These

Begeleider: dr. J. Gerlsma

Tweede beoordelaar: prof. dr. E. Gordijn

In samenwerking met: Fleur van Harmelen, Jonas Tjallema, Mathilde Maat, Vincent

Bakkeren

21 juni 2022

Een scriptie is een proeve van bekwaamheid voor studenten. De goedkeuring van de scriptie is het bewijs dat de student over voldoende onderzoeks- en rapportagevaardigheden beschikt om af te studeren, maar biedt geen garantie voor de kwaliteit van het onderzoek en de resultaten van het onderzoek als zodanig, en de scriptie is daarom niet per se geschikt als academische bron om naar te verwijzen. Als u meer wilt weten over het in deze scriptie besproken onderzoek en de daarop gebaseerde publicaties waarnaar u zou kunnen verwijzen, neem dan contact op met de genoemde begeleider.

The Influence of Gender on the Level of Recognition of Crime Victims

Abstract

Much research has been done on our attitudes towards crime, punishment, and offenders. However, research on attitudes towards crime victims is rare. This study examines the influence of gender on the level of recognition given to victims of different types of crime. We have investigated whether female participants give more recognition than male participants and whether female participants give more recognition to female victims than to male victims. A cross-sectional study was used, in which participants ($N = 113$) had to complete a self-report questionnaire. The participants were recruited via a convenience sample, using the snowball method, all from the Dutch adult population (age ≥ 18 years). This study shows that no significant effect was found for the difference in the level of recognition between male and female participants. Female participants did, however, give significantly more recognition to female victims than to male victims. Possible follow-up research could consist of a study, in which no self-report is used but an experiment, to see whether these significant differences will still be found.

Keywords: victim, recognition, gender, secondary victimization

Samenvatting

Er is al veel onderzoek gedaan naar onze houdingen ten opzichte van misdaad, straf en daders. Echter is onderzoek naar de houdingen ten opzichte van slachtoffers van misdaad schaars. In dit onderzoek wordt gekeken naar de invloed van geslacht op de mate van erkenning die wordt gegeven aan slachtoffers van verschillende soorten misdrijven. Er is onderzocht of vrouwelijke onderzoeksdeelnemers meer erkenning geven dan mannelijke deelnemers en of vrouwelijke deelnemers meer erkenning geven aan vrouwelijke slachtoffers dan aan mannelijke slachtoffers. Er is gebruik gemaakt van een cross-sectioneel onderzoek, waarbij de deelnemers ($N = 113$) een zelf-rapportage vragenlijst moesten invullen. De deelnemers zijn geworven via het sociale netwerk van de onderzoekers (gemakssteekproef) door middel van de sneeuwbalmethode, allen uit de Nederlandse volwassen populatie (leeftijd ≥ 18 jaar). Uit dit onderzoek blijkt dat er geen significant effect is gevonden voor het verschil in de mate van erkenning die mannelijke en vrouwelijke deelnemers geven. Wel geven vrouwelijke deelnemers significant meer erkenning aan vrouwelijke slachtoffers dan aan mannelijke slachtoffers. Eventueel vervolgonderzoek zou kunnen bestaan uit een onderzoek, waarbij geen zelfrapportage wordt gebruikt maar een experiment, om te kijken of deze significante verschillen nog steeds worden gevonden.

Trefwoorden: slachtoffer, erkenning, geslacht, secundaire victimisatie

De Invloed van Geslacht op de Mate van Erkenning aan Slachtoffers van Misdrijven

De afgelopen jaren wordt er steeds meer aandacht besteed aan het belang van het slachtoffer van een misdrijf. Er zijn bewegingen die zich hard hebben gemaakt voor slachtofferrechten. Deze bewegingen hebben tot grote hervormingen geleid om zo slachtoffers een grotere rol te geven in de strafprocedures en ook om hun belangen te behartigen (Roberts, 2009). Ondanks dat er al veel hervormingen zijn geweest, voelen slachtoffers vandaag de dag helaas nog steeds frustratie en onvrede over hun behandeling (Erez et al., 2020). Dit komt mede doordat zij vaak slachtoffer zijn van secundaire victimisatie. Secundaire victimisatie houdt in dat slachtoffers voor een tweede keer slachtoffer worden van een belastende juridische procedure en/of de houding van anderen, in het bijzonder professionele partijen (Elbers & Becx, 2020).

Vaak wordt secundaire victimisatie geassocieerd met het strafrecht (Elbers & Becx, 2020). Slachtoffers krijgen hier mee te maken door de houding van de politie, de rechter, en de verdachte of veroorzaker. Eveneens komt secundaire victimisatie voor in het civiel recht, bijvoorbeeld door de houding van de verzekeringsmaatschappij en medisch deskundigen. Slachtoffers hebben nog te vaak het gevoel dat ze niet geloofd worden of niet serieus genomen worden.

Hoe slachtoffers na een misdrijf worden behandeld, dus ook deze secundaire victimisatie, heeft invloed op hoe zij herstellen (Maercker & Müller, 2004). Slachtoffers hebben na een traumatische gebeurtenis doorgaans grote behoefte aan steun. Ze zijn waarschijnlijk extreem gevoelig voor hoe anderen op hen reageren (Johnson et al., 1997). Slachtoffers hebben behoefte aan erkenning. Sociale erkenning wordt gedefinieerd als de ervaring van een slachtoffer met positieve reacties uit de samenleving die waardering tonen voor de unieke toestand van het slachtoffer en de huidige moeilijke situatie van het slachtoffer erkennen (Maercker & Müller, 2004). De term sociaal omvat hier niet alleen het

dichtstbijzijnde sociale netwerk van een slachtoffer (zoals hun familie en vrienden), maar ook belangrijke personen (zoals autoriteiten), groepen (bijvoorbeeld op het werk) en onpersoonlijke meningsuitingen (zoals in de media) over de ervaringen van de slachtoffers of overlevenden. In het positieve geval omvat sociale erkenning de onvoorwaardelijke steun aan de slachtoffers of nabestaanden. In het negatieve geval ervaren slachtoffers een reeks negatieve feedback, waaronder onwetendheid, afwijzing of het slachtoffer de schuld geven. Sociale erkenning is dus tegengesteld aan maatschappelijke afkeuring, kritiek of afwijzing, wat is beschreven als een sociale toestand die ervoor zorgt dat overlevenden van een trauma zich niet gesteund, verkeerd begrepen of anderszins vervreemd voelen van hun omgeving wanneer ze sociale steun zoeken (Lepore et al., 1996). Om de behoeften van slachtoffers adequaat te kunnen behartigen is deze sociale erkenning dus nodig. Op deze manier zullen de slachtoffers zowel sympathie als aandacht ontvangen. Daarnaast zullen ze door middel van erkenning worden behandeld als onschuldig, kunnen ze beter betekenis geven aan de gebeurtenis van het misdrijf en zullen ze validatie ontvangen van anderen. Uiteraard zullen ze ook een vrijstelling van vervolging krijgen en ontvangen ze vaak een financiële compensatie (Rock, 2002). Het is dus belangrijk te weten welke factoren een rol spelen bij het verkrijgen van deze erkenning.

Christie (1986) stelde dat er een ‘ideaal slachtoffer’ bestaat. Hiermee bedoelt hij dat er een persoon of categorie van individuen bestaat die – wanneer zij slachtoffer zijn van een misdrijf - het gemakkelijkst de volledige en legitieme status van slachtoffer krijgen. Hoe ‘idealer’ het slachtoffer, des te meer erkenning hij of zij zou krijgen. Hij benoemt verschillende factoren die een rol spelen om tot zijn ‘ideale’ slachtoffer te komen, die volgens Christie meer en makkelijker erkenning zou krijgen. Ten eerste is het slachtoffer zwak ten opzichte van de dader, bijvoorbeeld oud of juist erg jong. Ten tweede was het slachtoffer bezig met een deugdzaam daad, zoals het zorgen voor een zieke vriendin. Als laatste was het

slachtoffer op een veilige plek, bijvoorbeeld overdag op een drukke straat. Echter, volgens Christie bepaalt niet alleen het slachtoffer de mate waarin een slachtoffer als ideaal slachtoffer wordt gezien, ook de dader speelt hierin een rol. De dader wordt gezien als groot en slecht en is onbekend voor het slachtoffer. De dader en het slachtoffer hebben dus geen persoonlijke relatie. Hoe sterker de dader wordt gezien ten opzichte van het slachtoffer, hoe 'idealer' het slachtoffer is. Volgens Christie zouden deze factoren het 'ideale' slachtoffer voorstellen.

Bosma et al. (2018) leveren kritiek op deze kenmerken van Christie. Zij benadrukken dat naast de (context-afhankelijke) kenmerken van het slachtoffer ook de (impliciete) behoeften of motieven van de waarnemer van groot belang zijn bij het beoordelen van de legitimiteit van het slachtoffer. Een belangrijk motief dat de houding van mensen ten opzichte van slachtoffers vormt, is het geloof in een rechtvaardige wereld – *belief in a just world* (Lerner, 1980). Volgens de *theory of belief in a just world*, geloven mensen van nature - of beter gezegd, zijn ze gemotiveerd om te denken en zich te gedragen alsof ze geloven - dat de wereld een rechtvaardige plek is waar mensen krijgen wat ze verdienen (Pemberton, 2012). Deze kijk op de wereld kan op twee manieren tot uiting komen. De eerste is dat de waarnemer een 'ideaal' slachtoffer tegenkomt en het slachtoffer de volledige erkenning geeft. De waarnemer zal daarom de dader een hoge straf willen opleggen, in de overtuiging dat slechte mensen krijgen wat ze verdienen. Maar het kan ook tot een tegengestelde reactie leiden. Wanneer de waarnemer sceptisch is over zijn mogelijkheid om het slachtoffer te helpen, kan hij negatief reageren op het slachtoffer (Sutton et al., 2008). De waarnemer zet dan het slachtoffer in een negatief daglicht, aangezien 'slechte resultaten alleen slechte mensen overkomen'. Hoe er naar een slachtoffer wordt gekeken, hangt dus af van de impliciete motieven van de waarnemer. Allebei de reacties zijn het gevolg van een ongemakkelijk gevoel bij het idee dat ons onrecht kan overkomen.

Christie (1986) analyseert de samenhang tussen erkenning en eigenschappen van het slachtoffer. Op basis van de ideeën van Bosma et al. (2018) is het ook belangrijk te kijken naar erkenning en de eigenschappen van de beoordelaar. Baez et al. (2017) hebben onderzoek gedaan naar sekseverschillen in empathie en dit leverde gemengde bevindingen op. De experimentele en neuropsychologische metingen in dit onderzoek lieten geen consistent sekse-effect zien. Hier is dus geen effect gevonden dat vrouwen meer empathie zouden hebben dan mannen. Zelfrapportagegegevens toonden echter consequent meer empathie bij vrouwen aan. Uit dit onderzoek blijkt dus dat vrouwen zichzelf als meer empathisch zien dan mannen.

Er is ook onderzoek gedaan naar het verschil in de mate van bezorgdheid die men voelt voor verschillende soorten slachtoffers. In het onderzoek van Clements et al. (2006) is er aan de hand van de *Victim Concern Scale* (VCS) onderzoek gedaan naar de mate van bezorgdheid voor verschillende soorten slachtoffers van verschillende misdrijven. Dit onderzoek toonde aan dat vrouwen en oudere respondenten meer bezorgdheid bij alle categorieën slachtoffers voelden. Uit dit onderzoek blijkt verder ook dat de VCS een valide instrument is om de mate van bezorgdheid voor slachtoffers vast te stellen.

In het onderzoek van Mestre et al. (2009) zijn bevindingen gevonden voor het grotere empathische vermogen van vrouwen in vergelijking met mannen door middel van een longitudinaal ontwerp in een adolescente populatie.

Er is al veel onderzoek gedaan naar onze houdingen ten opzichte van misdaad, straf en daders. Echter is onderzoek naar de houdingen ten opzichte van slachtoffers van misdaad schaars. Het is daarom belangrijk dat dit onderzoek naar deze houdingen gedaan wordt, omdat interventies en strafprocedures vaak op dergelijke attitudes zijn gebaseerd. De houdingen van een bepaalde samenleving ten opzichte van een slachtoffer zijn complex, aangezien er een breed scala is aan soorten slachtoffers en misdrijven (Spratt & Doob, 1997).

Ook is het belangrijk dat er meer onderzoek wordt gedaan naar erkenning, om zo bewustwording te creëren in de samenleving. Nu ligt de focus vooral nog op de misdrijven, maar het aantal onderzoeken dat gedaan is naar de erkenning die slachtoffers krijgen is nog gering.

In lijn met de hierboven genoemde theorieën en onderzoeken zullen wij verder onderzoeken of vrouwen meer erkenning geven aan slachtoffers dan mannen. Het hierboven besproken onderzoek toont al aan dat vrouwen zichzelf als meer empathisch zien en dat vrouwen grotere bezorgdheid tonen bij slachtoffers dan mannen. In dit onderzoek zullen we kijken of vrouwen ook meer erkenning geven aan slachtoffers in de vorm van een financiële tegemoetkoming. In het eerdergenoemde onderzoek van Elbers en Becx (2020) over secundaire victimisatie wordt gerefereerd naar de presentatie van Akkermans (2016), waarin Akkermans stelt dat slachtoffers, naast materiële behoeften, ook immateriële behoeften hebben na een ongeval. Een van die immateriële behoeften die hij noemt is erkenning. Akkermans stelt in deze presentatie dat slachtoffers erkenning voelen door het ontvangen van financiële tegemoetkoming. In dit onderzoek zullen we dus de financiële tegemoetkoming die wordt gegeven aan de slachtoffers als een alternatieve index van ‘erkenning’ gebruiken. We zullen dit doen aan de hand van een online kwantitatief zelfrapportage onderzoek. Onderzoekdeelnemers vullen een vragenlijst in die gebaseerd is op de VCS, met betrekking tot de erkenning die slachtoffers in verschillende situaties naar hun mening moeten krijgen. We verwachten dat vrouwen meer ‘erkenning’ aan slachtoffers geven dan mannen (Hypothese 1). Verder zullen we onderzoeken of vrouwelijke onderzoeksdeelnemers meer erkenning geven aan vrouwelijke slachtoffers dan aan mannelijke slachtoffers. We verwachten dat vrouwelijke onderzoekdeelnemers meer erkenning zullen geven aan vrouwelijke slachtoffers van misdrijven dan aan mannelijke slachtoffers (Hypothese 2), omdat hun empathisch vermogen groter is dan dat van mannen en zij zich dus meer kunnen

inleven in slachtoffers van hun eigen geslacht dan mannelijke onderzoeksdeelnemers (Mestre et al., 2009).

Methode

Deelnemers

In totaal zijn 177 deelnemers begonnen aan het onderzoek. 13 deelnemers hebben niet ingestemd met de geïnformeerde toestemming en 5 deelnemers hebben geen toestemming gegeven voor de verwerking van hun gegevens. Deze deelnemers hebben we daarom verwijderd uit de data. 19 deelnemers hebben geen leeftijd ingevuld en hebben we wederom moeten verwijderen, samen met de 27 deelnemers die de VCS niet hebben ingevuld. 7 deelnemers zijn eerder gestopt met het onderzoek en hebben zodoende de Social Desirability Scale niet ingevuld. Deze 7 deelnemers hebben we wel meegenomen in het onderzoek over de VCS, maar zijn niet meegenomen in onderzoek waarmee gewerkt is met de sociale wenselijkheid. In totaal hebben 113 deelnemers geparticipeerd aan het onderzoek (74 vrouwen en 39 mannen). De deelnemers varieerden in leeftijd van 18 tot 84 jaar ($M = 33.19$, $SD = 16.10$). Op één Indonesische deelnemer na zijn alle deelnemers van Nederlandse nationaliteit. Het opleidingsniveau werd opgedeeld in lager onderwijs (lagere school, middelbare school, beroepsonderwijs en geen diploma) en hoger onderwijs (hogeschool of universiteit). 99 (87.6%) deelnemers waren hoger opgeleid en 14 (12.4%) deelnemers waren lager opgeleid.

De vragenlijst die de deelnemers hebben ingevuld is goedgekeurd door de ethische commissie van de Rijksuniversiteit Groningen.

Design

Het onderzoek is cross-sectioneel, waarbij we gebruik hebben gemaakt van een zelf-rapportage vragenlijst. We hebben gekeken naar het verband tussen het geslacht van de onderzoeksdeelnemer (onafhankelijke variabele) en de erkenning die aan het slachtoffer

wordt gegeven (afhankelijke variabele). In dit design wordt de variabele sociaal wenselijkheid meegenomen als covariaat. Deze covariaat wordt meegenomen om te beoordelen of onderzoeksdeelnemers zich wel of niet bezighouden met sociale goedkeuring voor hun gedrag en hun antwoorden.

Procedure

Deelnemers zijn geworven via het sociale netwerk van de onderzoekers (gemakssteekproef) door middel van de sneeuwbal methode, allen uit de Nederlandse volwassen populatie (leeftijd ≥ 18 jaar). Deelnemers die niet de volledige enquête hebben ingevuld, zijn uitgesloten van het onderzoek. De werving vond online plaats, door middel van een wervingsbrief die is gedeeld via online platformen zoals e-mail en WhatsApp. De studie is geprogrammeerd in het programma Qualtrics. De deelnemers kregen online een link toegestuurd. Allereerst werden de deelnemers geïnformeerd over het onderzoeksdoel en de procedure. Om het onderzoek te kunnen starten, moeten de deelnemers geïnformeerde toestemming hiervoor geven. Ook was toestemming nodig voor de verwerking van de demografische gegevens. De vragen waren Nederlandstalig en het invullen van de vragenlijst duurde ongeveer vijftien minuten. Deze vragenlijst bestond uit de VCS, uit zelf-geconstrueerde vignetten waarin de spreekrechtverklaring van een slachtoffer in een rechtszaak werd beschreven, waarbij een aantal stellingen beantwoord moesten worden en uit de *Marlowe-Crowne 2 Social Desirability Scale* (MCSDS; Crowne & Marlowe, 1960). Aan het eind van de vragenlijst werden de deelnemers bedankt voor hun deelname en werden de contactgegevens van de onderzoekers getoond voor verdere vragen. Voor de beantwoording van de hypothesen in dit onderzoek werd alleen de VCS gebruikt; de overige instrumenten worden daarom niet nader beschreven.

Materiaal

Demografische Gegevens

Allereerst werden de demografische gegevens vergaard door de deelnemers vragen over hun leeftijd, geslacht, hoogst behaalde opleiding en nationaliteit te laten beantwoorden (zie Bijlage A voor de complete demografische vragenlijst). Deze gegevens zijn gebruikt om de deelnemers te categoriseren op basis van geslacht voor de te onderzoeken hypotheses.

Victim Concern Scale

De VCS is een gevalideerde vragenlijst bestaande uit 22 items, die de mate van bezorgdheid voor slachtoffers beoogt te meten met vier subschalen, te weten algemene bezorgdheid voor slachtoffers, bezorgdheid voor kwetsbare slachtoffers, slachtoffers van vermogensdelicten en verwijtbare slachtoffers (zie Bijlage A voor de complete VCS). De originele vragenlijst werd vertaald in het Nederlands en is aangevuld met tien zelf geconstrueerde items die bedoeld zijn om onderzoeksvragen in een parallel onderzoek te kunnen beantwoorden. Een voorbeeld van een item van de VCS is: “Slachtoffers van huiselijk geweld” en een voorbeeld van een zelf geconstrueerd item is: “Slachtoffers van cyberstalking”. Respondenten wordt gevraagd aan te geven hoeveel financiële tegemoetkoming zij aan de slachtoffers geven. Als antwoord format is gebruik gemaakt van een schuifbalk met een range van nul tot honderd om de hoogte van de financiële tegemoetkoming toe te kennen aan de verschillende soorten slachtoffers.

In dit onderzoek zal alleen gebruik gemaakt worden van de 22 gevalideerde items van de VCS. Dit omdat de reeds bestaande VCS een valide meetinstrument lijkt te zijn om de mate van zorg van slachtoffers te beoordelen en in dit onderzoek de tien zelf geconstrueerde items niet van toepassing zijn. De betrouwbaarheid in termen van interne consistentie van onze Nederlandse VCS was goed (Cronbach's $\alpha = .96$). De somscore van de 22 VCS items wordt in dit onderzoek gebruikt om Hypothese 1 te toetsen; de VCS-items ‘vrouwelijke

slachtoffers' en 'mannelijke slachtoffers' worden in dit onderzoek gebruikt om Hypothese 2 te toetsen.

Marlowe-Crowne 2 Social Desirability Scale

Een verkorte variant van de MCSDS werd gebruikt om sociale wenselijkheid te meten. In dit onderzoek maken we gebruik van de verkorte variant om zo de duur van de vragenlijst voor de onderzoeksdeelnemers te beperken (zie Bijlage A voor de complete MCSDS). De MCSDS is een zelfrapportagevragenlijst van 33 items die beoordeelt of respondenten zich wel of niet bezighouden met sociale goedkeuring. In ons onderzoek hebben we gebruik gemaakt van de verkorte variant, die bestaat uit 10 items. Voorbeelden van items zijn: "Ik doe altijd mijn uiterste best om iemand met problemen te helpen." en "Ik heb nog nooit een ontzettende hekel aan iemand gehad.". Deze stellingen werden met *waar* of *niet waar* beantwoord. Aangezien de betrouwbaarheid onvoldoende was (Cronbach's $\alpha = .39$) om zinvol te kunnen gebruiken in ons onderzoek, zullen we de MCSDS niet meenemen in de analyses.

Resultaten

Beschrijvende Data

Een totaal van 113 deelnemers deed mee aan deze studie. Van de 113 deelnemers zijn er 74 vrouwelijke deelnemers (65.49%, $M_{leeftijd} = 33.00$) en 39 mannelijke deelnemers (34.51%, $M_{leeftijd} = 33.56$).

De gemiddelde erkenning die werd gegeven was 54,0 ($SD = 20.3$). De deelnemers konden minimaal 0 en maximaal 100 punten aan erkenning geven. De normaliteit van de VCS is getest door middel van de Shapiro-Wilk test (totale VCS, 22 items). Uit deze test volgde geen significant verschil ($p = .57$, $df = 113$), dus er kan aangenomen worden dat de totale VCS normaal verdeeld is. Aan de hand van een boxplot van de VCS is er een uitbijter gevonden, deze deelnemer had over de gehele VCS een vrij lage score aan erkenning

gegeven. We hebben ervoor gekozen deze uitbijter mee te nemen in ons onderzoek, aangezien we ervan uitgaan dat de deelnemer bewust voor deze lage scores heeft gekozen. In de post hoc analyse wordt getoetst in hoeverre de gegevens van deze uitbijter de resultaten beïnvloedt.

Tabel 1 laat de gemiddelde erkenning, de standaarddeviaties en de minimum- en maximumwaarden zien die onderzoeksdeelnemers hebben gegeven aan slachtoffers op de VCS.

Tabel 1

Gemiddelde Erkenning (SD) van Onderzoeksdeelnemers voor Slachtoffers op de Victim Concern Scale (Clements et al., 2006)

	Vrouwelijke deelnemers ($N = 74$)				Mannelijke deelnemers ($N = 39$)			
	<i>M</i>	<i>SD</i>	Min	Max	<i>M</i>	<i>SD</i>	Min	Max
Gemiddelde Erkenning	55.17	21.14	12.55	100.00	51.80	20.58	.82	94.45
Erkenning voor vrouwelijke slachtoffers	56.54	30.51	.00	100.00	55.41	30.07	.00	100.00
Erkenning voor mannelijke slachtoffers	53.50	31.15	.00	100.00	55.69	29.91	.00	100.00

In Tabel 2 zijn de correlaties tussen verschillende variabelen te zien. Aangezien de data normaal verdeeld is, is hier gebruik gemaakt van een Pearson PM correlatie.

Tabel 2*Correlaties Tussen de Variabelen in het Onderzoek*

Variabelen	1.	2.	3.	4.
1. Gemiddelde erkenning	1	-	-	-
2. Erkenning mannelijke slachtoffers	.870**	1	-	-
3. Erkenning vrouwelijke slachtoffers	.875**	.928**	1	-
4. Geslacht	-.079	-.018	.034	1

Noot. Pearson PM voor correlaties gemiddelde erkenning, erkenning mannelijke slachtoffers en erkenning vrouwelijke slachtoffers, point-biserial correlatie voor geslacht

** = $p < .01$ (tweezijdig)

De verschillende maten voor erkenning van slachtoffers hangen sterk onderling samen. Het variabele geslacht heeft geen sterke samenhang met de verschillende maten voor erkenning.

Assumptie Check

De hypothesen werden getoetst met een t-toets voor onafhankelijke groepen en een gepaarde t-toets. De volgende aannames zijn gecontroleerd met het softwareprogramma SPSS: (1) normaliteit, (2) homogeniteit van varianties, (3) niveau van de variabelen, (4) onafhankelijkheid van observaties. Om de normaliteit (1) te checken, is gebruik gemaakt van een Q-Q plot van de afhankelijke variabele 'erkenning'. Het Q-Q plot (zie Bijlage B) laat zien dat deze assumptie niet wordt geschonden. De assumptie van homogeniteit van varianties wordt niet geschonden (2), aangezien Levene's test geen significante verschillen toonde, $F(111) = .470, p = .08$. De afhankelijke variabele is op ratio niveau (3). Om de assumptie van onafhankelijkheid te controleren is gekeken naar de Durbin-Watson, deze

heeft een waarde van 1,96, waardoor we aan kunnen nemen dat aan de aanname van onafhankelijkheid is voldaan (4).

Hypothesetoetsing

Hypothese 1, die veronderstelt dat vrouwelijke onderzoeksdeelnemers meer erkenning geven dan mannelijke deelnemers, werd getoetst aan de hand van een t-toets voor onafhankelijke groepen. Het verschil in de gemiddelde erkenning van vrouwelijke deelnemers ($M = 55.17$; $SD = 20.19$) en mannelijke deelnemers ($M = 51.79$; $SD = 20.58$) was niet significant ($t(111) = .838$; $p = .202$ (eenzijdig)). De nulhypothese kan dus niet worden verworpen: er werden in dit onderzoek geen significante verschillen gevonden tussen de gemiddelde erkenning die vrouwen aan slachtoffers geven en de gemiddelde erkenning die mannen aan slachtoffers geven.

De tweede hypothese, die veronderstelt dat vrouwelijke deelnemers meer erkenning geven aan vrouwelijke slachtoffers is getoetst met een gepaarde t-toets, door middel van de VCS-items 'mannelijke slachtoffers' en 'vrouwelijke slachtoffers'. Deze toets werd eerst over alle proefpersonen uitgevoerd. Hieruit volgde geen statistisch significant verschil tussen mannelijke en vrouwelijke slachtoffers ($t(112) = 1.745$, $p = .084$ (tweezijdig)), aangevend dat de gemiddelde erkenning die wordt gegeven door de gehele groep onderzoeksdeelnemers niet significant verschilt tussen mannelijke en vrouwelijke slachtoffers. Vervolgens hebben we een gepaarde t-toets uitgevoerd waarbij we de data hebben opgesplitst voor mannelijke en vrouwelijke deelnemers, om Hypothese 2 te toetsen of vrouwelijke deelnemers meer erkenning geven aan vrouwelijke slachtoffers en mannelijke deelnemers meer erkenning geven aan mannelijke slachtoffers. Uit deze toets volgt een zeer sterk significant verschil voor vrouwelijke deelnemers ($t(73) = 2.679$, $p = .005$ (eenzijdig)). Bij mannelijke deelnemers is geen significant verschil gevonden ($t(38) = -.124$, $p = .451$ (eenzijdig)).

Post Hoc Analyse

Voor de post hoc analyse hebben we de uitbijter verwijderd uit de dataset om te controleren of deze uitbijter van invloed is op de uitkomsten van de genoemde t-toetsen die gebruikt zijn om de hypothesen te toetsen. Het verschil in de gemiddelde erkenning van vrouwelijke deelnemers ($M = 55.17$; $SD = 20.19$) en mannelijke deelnemers ($M = 53.14$; $SD = 19.05$) was, ook zonder uitbijter, niet significant ($t(110) = .513$; $p = .304$ (eenzijdig)).

Verder is er bij de gepaarde t-toets geen significant verschil gevonden tussen mannelijke en vrouwelijke slachtoffers ($t(111) = 1.745$, $p = .084$ (tweezijdig)), aangevend dat de gemiddelde erkenning die wordt gegeven door de gehele groep onderzoeksdeelnemers niet significant verschilt tussen mannelijke en vrouwelijke slachtoffers. Vervolgens is de gepaarde t-toets uitgevoerd waarbij de data werd opgesplitst tussen mannelijke en vrouwelijke deelnemers. Uit deze gepaarde t-toets volgden dezelfde resultaten als bij de toets met uitbijter, concluderend dat de uitbijter een mannelijke onderzoeksdeelnemer betreft. Echter is bij de mannelijke deelnemers, ook zonder uitbijter, geen significant verschil gevonden ($t(37) = -.124$, $p = .451$ (eenzijdig)). Concluderend heeft het verwijderen van de uitbijter niet tot nieuwe significante verschillen geleid.

Discussie

De afgelopen jaren wordt er steeds meer aandacht besteed aan het belang van het slachtoffer van een misdrijf (Roberts, 2009). Ondanks dat er al veel hervormingen zijn geweest, voelen slachtoffers vandaag de dag helaas nog steeds frustratie en onvrede over hun behandeling (Erez et al., 2020). Dit komt mede doordat zij vaak slachtoffer zijn van secundaire victimisatie. Erkenning voor slachtoffers is essentieel bij hun verwerking nadat een misdrijf heeft plaatsgevonden. In het huidige onderzoek hebben we de relatie tussen het geslacht van de deelnemers en de mate van erkenning die wordt gegeven aan slachtoffers onderzocht. Het huidige onderzoek is een bijdrage aan de literatuur, aangezien deze het belang van de waarnemer aankaart en omdat het, naar ons weten, de eerste is die onderzoekt

of de combinatie van het geslacht van het slachtoffer en het geslacht van de waarnemer invloed heeft op de mate van erkenning die wordt gegeven aan mannelijke en vrouwelijke slachtoffers van een delict.

Het doel van dit onderzoek was om te onderzoeken of er een verschil was in de mate van erkenning die wordt gegeven door mannelijke en vrouwelijke deelnemers. De eerste hypothese, die stelde dat vrouwelijke deelnemers meer erkenning geven dan mannelijke deelnemers, werd niet bevestigd. Zo bleek uit de resultaten dat er geen significant verschil is gevonden in de mate van erkenning tussen mannelijke en vrouwelijke deelnemers. De tweede hypothese werd wel bevestigd. Hier hebben we onderzocht of vrouwelijke deelnemers meer erkenning geven aan vrouwelijke slachtoffers dan aan mannelijke slachtoffers. Voor deze hypothese werd een significant resultaat gevonden.

Vershil in Erkenning op Basis van Geslacht

De resultaten in dit onderzoek laten zien dat er geen significant verschil is tussen mannen en vrouwen wat betreft de mate van erkenning die wordt gegeven aan slachtoffers. Dit is in tegenstelling tot eerdere bevindingen van onder andere Baez et al. (2017). In het onderzoek van Baez et al. rapporteren vrouwen zichzelf, middels een zelf-rapportage vragenlijst, als meer empathisch dan mannen. Aan de hand van dit onderzoek hadden wij de hypothese opgesteld dat meer empathie zou leiden tot het geven van meer erkenning en dat vrouwelijke deelnemers derhalve meer erkenning zouden geven aan slachtoffers van misdrijven. Echter hebben de vrouwelijke deelnemers niet significant meer erkenning gegeven aan de slachtoffers beschreven in de VCS dan mannen. Een verklaring voor onze gevonden resultaten zou het onderzoek van Mestre et al. (2009) kunnen zijn. In dit onderzoek is bewijs gevonden voor een steeds met leeftijd groter wordend verschil in empathie. In ons onderzoek was de gemiddelde leeftijd 33 jaar. Een verklaring voor de tegenstrijdige uitkomst van ons onderzoek zou dus kunnen zijn dat het verschil in de mate van erkenning die is

gegeven op basis van geslacht in ons onderzoek niet is gevonden, omdat het verschil *nog* niet groot genoeg is bij onze onderzoeksdeelnemers, omdat zij over het algemeen relatief jong waren.

Een andere verklaring zou kunnen zijn dat empathie niet direct gelijk staat aan erkenning. In het onderzoek van Baez et al. (2017) is de mate van empathie getest aan de hand van zelf-rapportage vragenlijsten. Er dus niet sprake van een directe tegenspraak, aangezien de eerdere bevindingen van Baez et al. (2017) empathie hebben getoetst en in dit onderzoek is erkenning onderzocht aan de hand van financiële compensatie. Vervolgonderzoek zou dus moeten uitwijzen wat de precieze relatie is tussen erkenning, empathie en financiële tegemoetkoming.

Erkenning van Vrouwelijke Deelnemers aan Vrouwelijke Slachtoffers

Uit de resultaten van dit onderzoek is gebleken dat vrouwelijke deelnemers meer erkenning geven aan vrouwelijke slachtoffers dan aan mannelijke slachtoffers en er is dus statistisch bewijs geleverd voor onze tweede hypothese. Er is ook gekeken of mannelijke deelnemers meer erkenning geven aan mannelijke slachtoffers dan aan vrouwelijke slachtoffers, hiervoor is geen significant effect gevonden. Deze bevindingen kunnen mogelijk worden verklaard door eerder onderzoek van Davis en Franzoi (1991). In dit onderzoek is de empathie van mannen en vrouwen onderzocht aan de hand van de Interpersonal Reactivity Index (IRI) die bestaat uit vier verschillende subschalen, die elk een afzonderlijk facet van empathie onderzoeken (Davis, 1983). Uit het onderzoek van Davis en Franzoi (1991) blijkt namelijk dat vrouwen op alle vier de subschalen significant meer empathie vertonen dan mannen. De vrouwen vertoonden het grootste verschil met mannen op de subschalen met een affectieve component. Feshbach (geciteerd in Davis & Franzoi, 1991, p. 73) omschrijft deze affectieve empathie als een emotionele reactie van een persoon op de waargenomen ervaringen van een ander. Een verklaring voor onze bevinding dat vrouwelijke deelnemers

meer erkenning geven aan vrouwelijke slachtoffers kan dus de hoge mate van affectieve empathie zijn, waarin vrouwelijke deelnemers een sterke emotionele reactie voelen als zij zien dat het slachtoffer een vrouw is.

Empathie, of wel inlevingsvermogen, is nodig om je in te leven in de gevoelens van anderen. Een mogelijke alternatieve verklaring kan dus zijn dat vrouwen meer empathie voelen voor vrouwelijke slachtoffers, omdat zij zich beter in hen kunnen inleven en daarom de vrouwelijke slachtoffers meer financiële tegemoetkoming hebben gegeven. Dit zou ook verklaren waarom er geen significant effect is gevonden bij de mannelijke deelnemers, aangezien bij hen empathie ofwel inlevingsvermogen lager zou liggen (Mestre et al., 2009). Om dit verder te onderzoeken is een uitgebreider replicatieonderzoek van onze studie nodig waarbij ook empathie van de deelnemers wordt gemeten. Het is interessant om in een vervolgonderzoek, in plaats van gebruik te maken van een zelf-rapportage vragenlijst, door middel van een experimenteel onderzoek te kijken of deze significante verschillen dan nog steeds worden gevonden. Dit experimentele onderzoek zal een sterke interne validiteit hebben, waardoor een eventuele causale relatie tussen geslacht en empathie en/of erkenning kan worden vastgesteld.

Voor de toets van de tweede hypothese hebben we gebruik gemaakt van slechts 2 items uit de VCS, voor vrouwelijke deelnemers ‘vrouwelijke slachtoffers’ en voor mannelijke deelnemers ‘mannelijke slachtoffers’. In een vervolgonderzoek zou een meer uitgebreide vragenlijst kunnen worden gemaakt, waarin er verschillende typen misdrijven per geslacht aan bod komen om de betrouwbaarheid te vergroten en om te onderzoeken of dezelfde onderzoeksresultaten nog steeds worden gevonden.

Methodologische Kanttekeningen

Dit onderzoek kent een aantal sterke punten. Ten eerste is het het eerste onderzoek dat de invloed van geslacht op de mate van erkenning die wordt gegeven aan slachtoffers

onderzoekt. Daarmee is het een belangrijke bijdrage aan de creëren van een completer beeld over dit onderwerp in de Nederlandse samenleving. Ten tweede is de gehele vragenlijst anoniem ingevuld, wat de kans vergroot dat de onderzoeksdeelnemers de vragenlijst eerlijk en oprecht invullen. Ten derde kunnen we zeggen dat, aan de hand van de gemeten Cronbach's α , de interne consistentie met betrekking tot de VCS in dit onderzoek goed was. Dit betekent dat de samenhang tussen de verschillende items uit de VCS goed is en er een hoge mate van betrouwbaarheid is wat betreft de VCS in ons onderzoek en we derhalve de somscore van de VCS voor de variabele 'gemiddelde erkenning' als betrouwbaar kunnen beschouwen. Het laatste sterke punt in dit onderzoek is de repliceerbaarheid. Doordat de onderzoeksdeelnemers een online vragenlijst hebben ingevuld, is replicatie goed mogelijk.

Limitaties

Dit onderzoek kent enkele limitaties die van belang zijn bij de interpretatie van de bevindingen. Ten eerste is de onderzoeksgroep die gebruikt is niet representatief voor de Nederlandse bevolking, aangezien er gebruik is gemaakt van een gemakssteekproef (Jager et al., 2017). De deelnemers zijn via de sneeuwbaltechniek geworven, waardoor er voornamelijk (psychologie)studenten en andere personen uit de directe kringen van de onderzoekers geworven zijn. Deze onderzoeksgroep is dus geen afspiegeling van de werkelijkheid en de werkelijke populatie van de Nederlandse bevolking. Zo is de gemiddelde Nederlander bijvoorbeeld 42,3 jaar oud (Centraal Bureau voor de Statistiek, 2022), terwijl in dit onderzoek de gemiddelde leeftijd rond de 33 jaar ligt. Ook ligt het opleidingsniveau in dit onderzoek relatief hoog. In dit onderzoek is 87,6% van de onderzoeksdeelnemers hoger opgeleid, terwijl in 2017 slechts 30% van de Nederlandse bevolking (15 tot 75 jaar) hoger opgeleid was (Centraal Bureau voor de Statistiek, 2018).

Een andere limitatie is dat alle gegevens door middel van zelfrapportage zijn ontvangen. Hoewel sommige deelnemers mogelijk sociaal wenselijk hebben geantwoord,

hebben we dit in ons onderzoek niet kunnen meten en kan er sprake zijn geweest van een sociale wenselijkheidsbias. De sociale wenselijkheidsbias is de neiging om sociaal ongewenste houdingen en gedragingen te weinig te rapporteren en meer gewenste eigenschappen te veel te rapporteren (Latkin et al., 2017). De MCSDS die de sociale wenselijkheid van de deelnemers beoogde te meten, bleek niet voldoende betrouwbaar en hebben we daarom niet geanalyseerd. Deze eventuele sociale wenselijkheid zou de resultaten hebben kunnen beïnvloeden doordat de onderzoeksdeelnemers meer erkenning hebben gegeven aan slachtoffers van de VCS dan dat zij daadwerkelijk voelen. Dit kan ertoe hebben geleid dat de daadwerkelijke gemiddelde mate van erkenning bij de onderzoeksdeelnemers lager ligt dan dat er in dit onderzoek is gevonden.

Verder zijn we er in dit onderzoek vanuit gegaan dat de empathie van een onderzoeksdeelnemer correleert met de mate van erkenning die een deelnemer geeft. In vervolgonderzoek kan de correlatie van erkenning en empathie worden onderzocht door de empathie bij deelnemers te meten en te correleren met de hoeveelheid erkenning die zij geven.

Een andere limitatie is dat onze onderzoeksgroep slechts bestond uit relatief jongvolwassenen. Uit onderzoek van Mestre et al. (2009) blijkt dat sekseverschillen groter lijken te worden met de leeftijd, vooral rond de puberteit. Dit sekseverschil zou kunnen komen door grotere leeftijd gerelateerde verbeteringen in empathie bij vrouwen in vergelijking tot mannen (Michalska et al., 2013). In vervolgonderzoek zal dus ook gekeken kunnen worden naar de invloed die leeftijd heeft op de mate van erkenning die wordt gegeven.

Een laatste limitatie is dat de onderzoeksdeelnemers, na afloop van het invullen van de vragenlijst, aangaven dat zij de VCS als langdurig hebben ervaren. Het onderzoek van Kraut et al. (1975) toonde aan dat onderzoeksdeelnemers minder extreme antwoorden gaven

wanneer items later in de vragenlijst werden geplaatst. De lengte van de VCS kan dus invloed hebben gehad op onze bevindingen aangezien onderzoeksdeelnemers steeds minder extreme antwoorden hebben kunnen geven, waardoor in dit onderzoek verschillen in de gegeven mate van erkenning tussen verschillende slachtoffers minder snel werden gevonden.

Implicaties en aanbevelingen

Uit dit onderzoek is gebleken dat vrouwelijke onderzoeksdeelnemers meer erkenning geven aan vrouwelijke slachtoffers. Met dit onderzoek wordt het idee geschetst dat vrouwen meer erkenning geven aan slachtoffers van hetzelfde geslacht. We hopen dat dit onderzoek leidt tot meer bewustwording over de invloed die het geslacht van de observeerder heeft op de mate van erkenning die wordt gegeven aan slachtoffers. Het is belangrijk om bewustwording te creëren onder de populatie die bijvoorbeeld werkzaam is in juridische en hulpverlenende instanties die slachtoffers van verschillende delicten bijstaan (zoals Slachtofferhulp Nederland). Slachtofferhulp Nederland bepaalt bijvoorbeeld de hoogte van de schadevergoeding die slachtoffers ontvangen. Door bijvoorbeeld deze informatie te verschaffen (door middel van interventies of presentaties) aan zulke instanties kan bewustwording gecreëerd en kunnen de desbetreffende personen rekening houden met eventuele voorkomende vooroordelen tegenover mannelijke en vrouwelijke slachtoffers. Ook zou het kunnen dat, op basis van dit onderzoek, vrouwelijke rechters bijvoorbeeld meer erkenning geven aan vrouwelijke slachtoffers dan aan mannelijke slachtoffers en dit zou invloed kunnen hebben op het rechtsproces. Het is ook belangrijk voor slachtoffers dat de bevindingen in dit onderzoek nader worden onderzocht, aangezien mannelijke slachtoffers op basis van dit onderzoek nadeliger worden behandeld door bijvoorbeeld vrouwelijke casemanagers van Slachtofferhulp.

Vanwege de methodologische beperkingen in ons onderzoek is voorzichtigheid geboden en is het van belang dat er een grootschaliger onderzoek wordt uitgevoerd. Een

grotere steekproef is voor een vervolgonderzoek van groot belang om zo de betrouwbaarheid te vergroten. Ook is het van belang om door middel van een aselechte steekproef een meer representatieve groep onderzoeksdeelnemers te werven, om zo de representativiteit van het onderzoek te vergroten.

Conclusie

In het huidige onderzoek is onderzocht of vrouwen meer erkenning geven dan mannen en of vrouwen meer erkenning geven aan vrouwelijke slachtoffers dan aan mannelijke slachtoffers. De resultaten in dit onderzoek komen niet overeen met eerste hypothese dat vrouwen meer erkenning geven dan mannen, dit in tegenstelling tot onze verwachtingen. Wel suggereert het huidige onderzoek dat vrouwen meer erkenning geven aan vrouwelijke slachtoffers dan aan mannelijke slachtoffers in de Nederlandse samenleving anno 2022. Het is van groot belang dat deze bevindingen aan het licht worden gebracht om zo bewustwording te creëren bij juridische instanties die iedere dag te maken hebben met verschillende soorten slachtoffers voor wie het van groot belang is dat zij de erkenning krijgen die zij verdienen, ongeacht hun geslacht.

Referenties

- Akkermans, A.J. (2016, oktober). Herstelgerichte dienstverlening bij letselschade [Presentatie]. *Bijeenkomst van de Nederlandse Vereniging van Arbeidsdeskundigen*.
- Baez, S., Flichtentrei, D., Prats, M., Mastandueno, R., García, A. M., Cetkovich, M., & Ibáñez, A. (2017). Men, women who cares? A population-based study on sex differences and gender roles in empathy and moral cognition. *PLoS ONE*, *12*(6).
<https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.1371/journal.pone.0179336>
- Bosma, A., Mulder, E., & Pemberton, A. (2018). The ideal victim through other(s') eyes. In M. Duggan (Ed.), *Revisiting the "ideal victim": Developments in critical victimology*. (pp. 27–41). Policy Press. <https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.1332/policypress/9781447338765.003.0003>
- Centraal Bureau voor de Statistiek. (2018). *Onderwijs - Cijfers - Maatschappij*. Trends in Nederland 2018. Geraadpleegd op 19 juni 2022, van <https://longreads.cbs.nl/trends18/maatschappij/cijfers/onderwijs/>
- Centraal Bureau voor de Statistiek. (2022). *Leeftijdverdeling*. Geraadpleegd op 16 juni 2022, van <https://www.cbs.nl/nl-nl/visualisaties/dashboard-bevolking/leeftijd/bevolking>
- Christie, N. (1986). The ideal victim. *From crime policy to victim policy*, 17–30.
https://doi.org/10.1007/978-1-349-08305-3_2.
- Clements, C. B., Brannen, D. N., Kirkley, S. M., Gordon, T. M., & Church, W. T. (2006). The measurement of concern about victims: empathy, victim advocacy and the victim concern scale (vcs). *Legal and Criminological Psychology*, *11*(2), 283–295.
<https://doi.org/10.1348/135532505X79573>
- Crowne, D. P., & Marlowe, D. (1960). A new scale of social desirability independent of psychopathology. *Journal of Consulting Psychology*, *24*(4), 349–354.
<https://doi.org/10.1037/h0047358>

- Davis, M. H. (1983). Measuring individual differences in empathy: Evidence for a multidimensional approach. *Journal of Personality and Social Psychology*, 44(1), 113–126. <https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.1037/0022-3514.44.1.113>
- Davis, M. H., & Franzoi, S. L. (1991). Stability and change in adolescent self-consciousness and empathy. *Journal of Research in Personality*, 25(1), 70–87. [https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.1016/0092-6566\(91\)90006-C](https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.1016/0092-6566(91)90006-C)
- Elbers, N., & Becx, I. (2020). *Secundaire victimisatie als probleem: Herstelrecht als oplossing*. Nederlands Studiecentrum Criminaliteit en Rechtshandhaving. Geraadpleegd op 15 maart 2022, van https://nscr.nl/app/uploads/2020/10/Elbers-Becx-2020_Rapport-Secundaire-victimisatie-als-probleem-herstelrecht-als-oplossing_DEF.pdf
- Erez, E., & Jiang, J., & Laster, K. (2020). From Cinderella to Consumer: How Crime Victims Can Go to the Ball. https://doi.org/10.1007/978-3-030-42288-2_13
- Jager, J., Putnick, D. L., & Bornstein, M. H. (2017). Developmental methodology: II More than just convenient: The scientific merits of homogeneous convenience samples. *Monographs of the Society for Research in Child Development*, 82(2), 13–30. <https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.1111/mono.12296>
- Johnson, D. R., Lubin, H., Rosenheck, R., Fontana, A., Southwick, S., & Charney, D. (1997). The impact of homecoming reception on the development of posttraumatic stress disorder: The West Haven Homecoming Stress Scale (WHHSS). *Journal of Traumatic Stress*, 10(2), 259–277. <https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.1023/A:1024830229391>
- Kraut, A. I., Wolfson, A. D., & Rothenberg, A. (1975). Some effects of position on opinion survey items. *Journal of Applied Psychology*, 60(6), 774–776. <https://doi.org/10.1037/0021-9010.60.6.774>

- Latkin, C. A., Edwards, C., Davey-Rothwell, M. A., & Tobin, K. E. (2017). The relationship between social desirability bias and self-reports of health, substance use, and social network factors among urban substance users in Baltimore, Maryland. *Addictive Behaviors, 73*, 133–136. <https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.1016/j.addbeh.2017.05.005>
- Lepore, S. J., Silver, R. C., Wortman, C. B., & Wayment, H. A. (1996). Social constraints, intrusive thoughts, and depressive symptoms among bereaved mothers. *Journal of Personality and Social Psychology, 70*(2), 271–282. <https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.1037/0022-3514.70.2.271>
- Lerner, M. (1980). *The Belief in a Just World: A Fundamental Delusion*. Springer. <https://doi.org/10.1007/978-1-4899-0448-5>
- Maercker, A., & Müller, J. (2004). Social acknowledgment as a victim or survivor: A scale to measure a recovery factor of PTSD. *Journal of Traumatic Stress, 17*(4), 345–351. <https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.1023/B:JOTS.0000038484.15488.3d>
- Mestre, M. V., Samper, P., Frías, M. D., & Tur, A. M. (2009). Are women more empathetic than men? A longitudinal study in adolescence. *The Spanish Journal of Psychology, 12*(1), 76–83. <https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.1017/S1138741600001499>
- Michalska, K. J., Kinzler, K. D., & Decety, J. (2013). Age-related sex differences in explicit measures of empathy do not predict brain responses across childhood and adolescence. *Developmental Cognitive Neuroscience, 3*. <https://doi.org/10.1016/j.dcn.2012.08.001>
- Pemberton, A. (2012). Just-world victimology: Revisiting Lerner in the study of victims of crime. In H. Morosawa, J. J. P. Dussich, & G. F. Kirchhoff (Eds.), *Victimology and human security: New horizons* (pp. 45-69). Wolf Legal Publishers (WLP).

- Roberts, J. V. (2009). Listening to the crime victim: evaluating victim input at sentencing and parole. *Crime and Justice*, 38(1), 347–412. <https://doi.org/10.1086/599203>
- Rock, P. (2002). On Becoming a Victim. In C. Hoyle & R. Young (Eds.). *New Visions of Crime Victims* (pp. 1–22). London: Hart Publishing.
<http://dx.doi.org/10.5040/9781472559258.ch-001>
- Sprott, J. B., & Doob, A. N. (1997). Fear, victimization, and attitudes to sentencing, the courts, and the police. *Canadian Journal of Criminology*, 39(3).
<https://doi.org/10.3138/cjcrim.39.3.275>
- Sutton, R. M., Douglas, K. M., Wilkin, K., Elder, T. J., Cole, J. M., & Stathi, S. (2008). Justice for Whom, Exactly? Beliefs in Justice for the Self and Various Others. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 34(4), 528–541. <https://doi.org/10.1177/0146167207312526>

Bijlage A**Gebruikte items uit de vragenlijst*****Demografische vragenlijst***

Met welk geslacht identificeert u zichzelf?

- Vrouw
- Man
- Non-binair
- Anders
- Dat zeg ik liever niet.

Wat is uw leeftijd?

- [Open vraag]

Wat is uw hoogst behaalde opleiding?

- Geen diploma
- Basisonderwijs
- VMBO
- HAVO
- VWO
- MBO
- Bachelor (HBO / WO)
- Master (HBO / WO)
- Doctor, PhD

Wat is uw nationaliteit?

- Nederlands
- Duits
- Surinaams

- Turks
- Marokkaans
- Indonesisch
- Chinees
- Andere... [open antwoord]

Wat is uw burgerlijke staat?

- Gehuwd
- Partnerschap
- Samenwonend
- Alleenstaand
- Gescheiden
- Weduwe

Victim Concern Scale (VCS; Clements et al., 2006)

Wilt u bij de onderstaande situaties aangeven hoeveel financiële tegemoetkoming slachtoffers naar uw mening moeten krijgen?

1. Slachtoffers van ontvoering
2. Slachtoffers van een gewelddadige overval
3. Slachtoffers met een Westerse achtergrond
4. Drugsdealers die het slachtoffer van een misdrijf zijn
5. Slachtoffers van inbraak en diefstal
6. Drugsgebruikers en verslaafden die slachtoffer van een misdrijf zijn
7. Slachtoffers van huiselijk geweld
8. Vrouwelijke slachtoffers
9. Slachtoffers die grootouders zijn
10. Heteroseksuele slachtoffers

11. Slachtoffers van een auto-inbraak
12. Bendeleden die slachtoffer van een misdrijf zijn
13. Slachtoffers van kindermisbruik
14. Slachtoffers van autodiefstal
15. Mannelijke slachtoffers
16. Slachtoffers met een strafblad
17. Slachtoffers met een migratie-achtergrond
18. Slachtoffers van verkrachting
19. Slachtoffers met een lichamelijke beperking
20. Lesbische slachtoffers
21. Slachtoffers van zakkenrollerij
22. Slachtoffers van 'hate crime' (delicten gepleegd met discriminerend oogmerk op bijvoorbeeld afkomst, geloof of seksuele oriëntatie)

Schaal voor financiële tegemoetkoming bij Victim Concern Scale (VCS; Clements et al., 2006)

Marlowe-Crowne 2 Social Desirability Scale (MCSDS; Crowne & Marlowe, 1960)

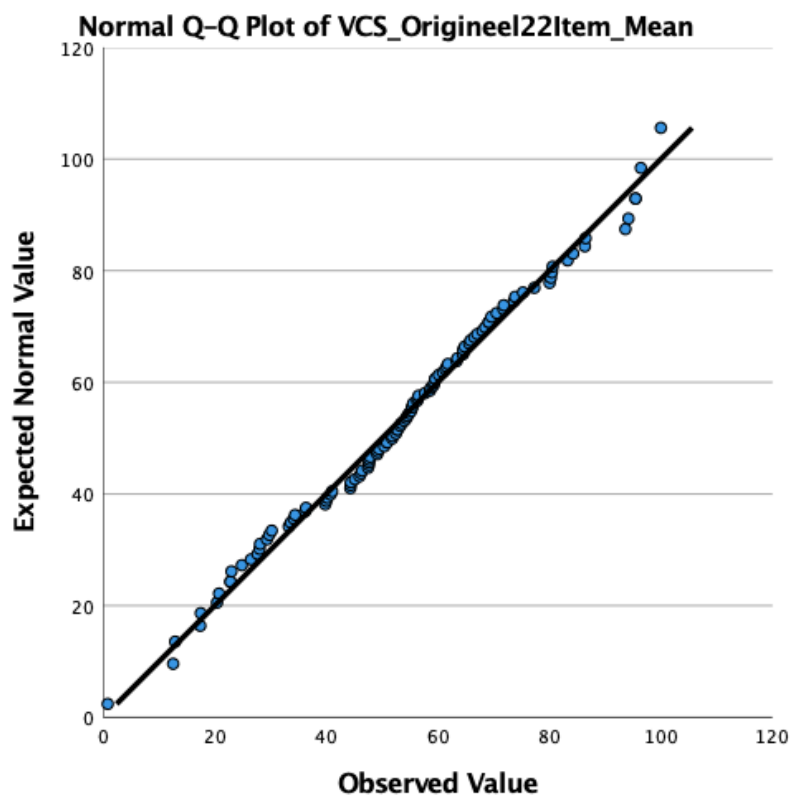
- 1) Ik doe altijd mijn uiterste best om iemand met problemen te helpen.
- 2) Ik heb nog nooit een ontzettende hekel aan iemand gehad.
- 3) Er zijn momenten geweest dat ik behoorlijk jaloers was op het geluk van anderen.
- 4) Het zou niet in me opkomen om iemand anders voor mijn fouten te laten opdraaien.
- 5) Ik voel me soms verontwaardigd wanneer ik mijn zin niet krijg.
- 6) Er zijn momenten geweest waarop ik zin had om in opstand te komen tegen mensen met een hogere status, ook al wist ik dat ze gelijk hadden.

- 7) Ik ben altijd beleefd, zelfs tegen mensen die onvriendelijk zijn.
- 8) Wanneer ik iets niet weet vind ik het niet erg dit toe te geven.
- 9) Ik heb wel eens gedaan alsof ik ziek was om ergens onderuit te komen
- 10) Ik raak soms geïrriteerd door mensen die gunsten van me vragen.

Afleidings:

- 11) Ik geloof in een rechtvaardige wereld.
- 12) Geluk dwing je af.
- 13) Met hard werken kom je verder dan met talent.
- 14) Status is belangrijk voor mij.

Bijlage B

Figuur 1. Q-Q plot van de scores van de afhankelijke variabele